

Arbeidsmarktflits

Nog kloof van 30 000 voltijdse jobs te dichten

3 December 2010

De laatste dagen en weken bereikten ons heel wat signalen die de heropleving van de Vlaamse arbeidsmarkt lijken in te luiden: de uitzendarbeid zit in stijgende lijn, de werkloosheid daalt, de VDAB ontvangt opnieuw meer vacatures en het ondernemersvertrouwen herstelt. Maar hoe vertaalt dit alles zich in de Vlaamse tewerkstellingscijfers?

Na een crisisdieptepunt van 2,06 miljoen werknemers in het vierde kwartaal van 2009 veerde de loontrekkende tewerkstelling in Vlaanderen terug op vanaf 2010 (zie tabel). In het eerste kwartaal van 2010 telden we bijna 4 000 arbeidskrachten meer dan in hetzelfde kwartaal 2009 (+0,2%). In het tweede kwartaal werd de stijging van het aantal loontrekkenden geraamd op bijna 20 000 personen ten opzichte van een jaar eerder (+1,0%). Houden we rekening met deze raming, dan situeren we ons met 2 086 000 Vlaamse loontrekkenden terug op het niveau van hetzelfde kwartaal twee jaar terug.

In termen van arbeidsvolume of aantal voltijdsequivalente jobs (VTE) zijn we nog niet zo ver. Voor het tweede kwartaal van 2010 werd het aantal voltijdsequivalenten geraamd op bijna 1,75 miljoen. Dit is een duidelijke stijging ten opzichte van een jaar eerder (+1,2%), maar nog ruim 30 000 VTE onder het pre-crisisniveau (in het tweede kwartaal van 2008). Oorzaak hiervan is dat de crisis verhoudingsgewijs heel wat meer impact had op het arbeidsvolume dan op het aantal werknemers. Dit was vooral te wijten aan de buffers, zoals tijdelijke werkloosheid, die bedrijven de mogelijkheid boden om het dalende productievolume in de eerste plaats op te vangen door te snoeien in het arbeidsvolume (minder gewerkte uren) in plaats van in het aantal werknemers (minder personeel).

Tabel. Evolutie van het aantal werknemers en het arbeidsvolume (aantal VTE) (Vlaams Gewest; 2008-I tot 2010-II)

Kwartaal	Werknemers	Arbeidsvolume (aantal VTE)	Jaargroei (n)		Jaargroei (%)	
			Werknemers	VTE	Werknemers	VTE
2008-I	2.079.216	1.761.605				
2008-II	2.083.523	1.776.294				
2008-III	2.101.936	1.738.084				
2008-IV	2.075.739	1.762.045				
2009-I	2.072.983	1.716.841	-6.233	-44.764	-0,3	-2,5
2009-II	2.065.889	1.725.949	-17.634	-50.345	-0,8	-2,8
2009-III	2.074.599	1.691.859	-27.337	-46.225	-1,3	-2,7
2009-IV	2.061.282	1.728.637	-14.457	-33.408	-0,7	-1,9
2010-I	2.076.907	1.707.182	+3.924	-9.660	+0,2	-0,6
2010-II (r)	2.085.750	1.746.050	+19.861	+20.101	+1,0	+1,2

(r): cijfer op basis van de 'Snelle ramingen' van RSZ

Bron: RSZ (Bewerking Steunpunt WSE / Departement WSE)

Industrie blijft achterop hinken

De crisis sloeg niet in alle bedrijfssectoren even hard toe. Zo maakte vooral de tewerkstelling in de secundaire sector (industrie en bouwnijverheid) een behoorlijk steile duik sinds het vierde kwartaal van 2008. In het tweede kwartaal van 2010 telde deze hoofdsector nauwelijks een half miljoen werknemers, het laagste niveau sinds jaren. De tertiaire sector (de private diensten) reageerde gemiddeld iets later en met minder grote impact op de economische recessie. In het vierde kwartaal van 2009 bereikte de tertiaire sector een minimum van 903 400 loontrekkenden, terwijl in het tweede kwartaal van 2010 – dus slechts twee kwartalen later – het aantal werknemers al terug werd geraamd op bijna 920 000, een tewerkstellingsniveau vergelijkbaar met dat van voor de crisis. De tewerkstelling in de quartaire of publieke dienstensector leed duidelijk niet onder de crisis. Deze sector telde in het tweede kwartaal van 2010 ongeveer 654 000 loontrekkenden, bijna 32 000 werknemers meer dan twee jaar terug bij het begin van de crisis.

In de onderstaande figuur bekijken we de evolutie van de Vlaamse loontrekkende tewerkstelling in de verschillende WSE-sectoren¹ over een periode van twee jaar: van net vóór de crisis (eerste kwartaal 2008) tot het eerste kwartaal 2010 (het meest recente kwartaal waarvoor de gedetailleerde sectorgegevens beschikbaar zijn).

Rake klappen voor de textiel en automobielsector

Van de secundaire sectoren kregen de textielsector en de vervaardiging van transportmiddelen de zwaarste klappen. In de textielsector daalde het aantal werknemers sinds begin 2008 met ruim een vijfde (-21,1%; -5 900 werknemers). In het eerste crisisjaar viel deze daling sterker uit dan in het tweede jaar (respectievelijk -13,4% en -8,9%). Het arbeidsvolume ging er tussen het eerste kwartaal 2008 en het eerste kwartaal 2010 zelfs met bijna een kwart (-24,1%) op achteruit. In de vervaardiging van transportmiddelen, met als belangrijkste sector de automobielsector, sloeg de crisis ook vooral toe op het niveau van het arbeidsvolume. In twee jaar tijd slonk de tewerkstelling met ongeveer 5

500 werknemers, wat neerkomt op een daling van -12,9%. Het arbeidsvolume nam echter een duik van maar liefst -22,8%, vooral door het verlagen van de productie en de invoering van tijdelijke of economische werkloosheid in de automobielindustrie. Vooral in het eerste jaar van de crisis waren deze maatregelen ter vermindering van het arbeidsvolume wijd verspreid. De tewerkstellingskrimp in aantal personen was dan weer groter in het tweede crisisjaar dan in het eerste (-8,8% ten opzichte van -4,5%).

De in omvang eerder beperkte nutssectoren energie, water en afvalverwerking kenden als enige van de secundaire sectoren geen tewerkstellingsverlies door de crisis. Tussen 2008 en 2010 groeide de tewerkstelling er, zowel in aantal werknemers als in arbeidsvolume, met ongeveer 6% aan.

De uitzendactiviteit als buffer, zakelijke dienstverlening in stijgende lijn

Van de private dienstensectoren leed de uitzendsector het sterkst onder de crisis. Het terugdringen van de uitzendactiviteit was voor heel wat bedrijven een belangrijke ingreep om de dalende productievolumes als gevolg van de recessie op te vangen. Dit uit zich vooral in een dalend arbeidsvolume in het begin van de crisis. Tussen het eerste kwartaal van 2008 en het eerste kwartaal van 2009 slonk het aantal voltijdsequivalente jobs in de uitzendsector met -18,4%. Tussen 2009 en 2010 sloeg deze trend om en ging het arbeidsvolume er terug op vooruit (+2,4%). Ook in aantal personen sloeg de crisis in de uitzendsector vooral, of beter gezegd enkel toe in het eerste jaar. In 2008-2009 daalde het aantal uitzendkrachten met ruim 11 100 personen (-11,4%); in 2009-2010 groeide het aantal uitzendwerknemers alweer aan met 5 200 (+6,1%). Waar de uitzendsector in tijden van crisis snel terugvalt, herpakt ze zich dus ook weer snel wanneer de economie opnieuw opveert. Wel moet nog een verlies van 5 800 personen worden goedge maakt om het tewerkstellingsniveau van voor de crisis te bereiken.

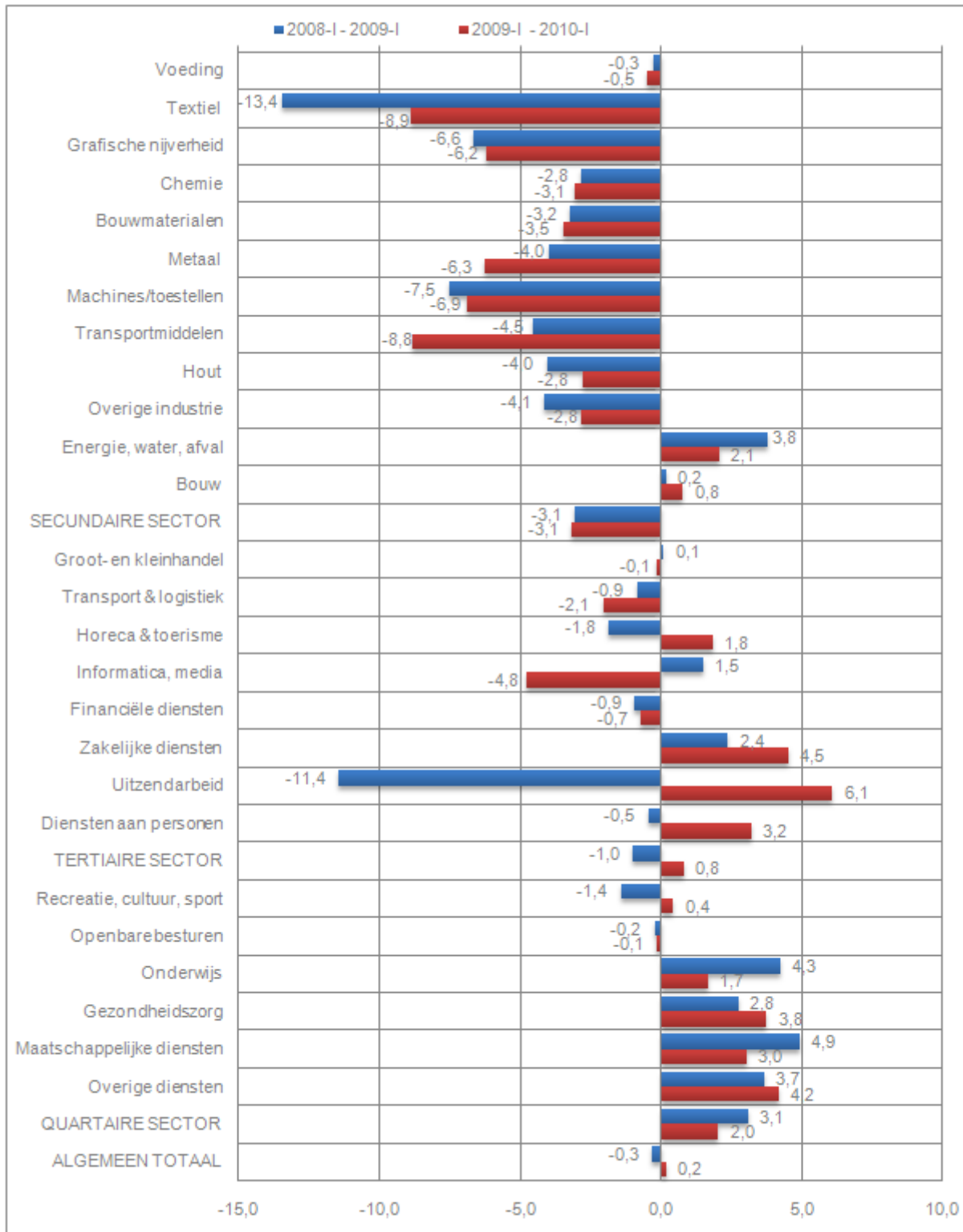
In de zakelijke dienstverlening bleef de tewerkstelling gedurende de crisisjaren in stijgende lijn: +11 300 werknemers tussen het eerste kwartaal van 2008 en 2010 (+7%). In de groot- en kleinhandel noteren we de laatste twee jaren een status quo.

Groei in de publieke dienstensectoren gehandhaafd

In de quartaire hoofdsector werd de bestaande groei onverminderd voortgezet, ook in tijden van crisis. Slechts twee publieke dienstensectoren gingen er licht op achteruit: de (kleine) sector van de recreatie, cultuur en sport, en de openbare besturen.

De sector die er het sterkst op vooruit ging, is de maatschappelijke dienstverlening. Over de periode 2008-2010 kwamen er in totaal bijna 11 200 loontrekkenden bij (+8,1%). In arbeidsvolume uitgedrukt valt deze groei iets lager uit (+5,3%). Dit doet vermoeden dat het hier vooral gaat over bijkomende aanwervingen van deeltijdse werknemers. Gelijkaardige trends zien we ook in het onderwijs en de gezondheidszorg. In het onderwijs nam de tewerkstelling tussen het eerste kwartaal 2008 en het eerste kwartaal 2010 toe met +6% en het arbeidsvolume met +4,4%. In de gezondheidszorg steeg de tewerkstelling en het arbeidsvolume aan eenzelfde groeiritm (+6,6%).

Figuur. Jaargroei van het aantal werknemers naar WSE-sector (Vlaams Gewest; 2008-I tot 2010-I)

Noot: WSE-sectorindeling op basis van de Nace-Bel nomenclatuur Rev. 2 / excl. primaire sector
Bron: RSZ (Bewerking Steunpunt WSE / Departement WSE)

Meer analyses over de laatste trends op de Vlaamse arbeidsmarkt in het kielzog van de crisis kan u zeer binnenkort raadplegen in het Trendrapport 2010 van het Steunpunt WSE en het Departement WSE. Dit trendrapport zal bovendien ook aan bod komen tijdens het arbeidsmarktcongres van donderdag 16 december '10. Klik [hier](#) voor meer info of om in te schrijven.

Wouter Vanderbiesen
Steunpunt Werk en Sociale Economie

¹ Gebaseerd op de Nace-Bel nomenclatuur Rev. 2. Voor meer info zie www.steunpuntwse.be/view/nl/5416499?section=samenvatting

